En ansvarstagande kärnvapenmakt?

Amerikansk kärnvapenstrategi efter invasionen av Ukraina 2022[1]

av Victor Strömgren Lasell

Résumé

U.S. Nuclear Strategy is – at least on paper – based on deterrence. Research does however point out that the so called nuclear taboo has imparied the political and military freedom of action of the United States. The Russian Nuclear Threats against the West during the Invasion of Ukraine in Febuary 2022 is the first time since the end of the Cold War that the U.S.' nuclear strategy has been tried. This article aims to examine how the United States acted in the face of nuclear threats. It concludes that the U.S.A. did in fact not act in accordance with a deterrence nuclear strategy, but instead followed a strategy of de-escalation towards Russia.

USA:S KÄRNVAPENSTRATEGI BYGGER, åtminstone på papperet, på så kallad avskräckning. Forskningsläget avseende amerikansk kärnvapenstrategi pekar dock på att USA i praktiken inte är redo att hantera en konflikt där kärnvapen används. Detta väcker frågor kring hur USA faktiskt har agerat inför hot om kärnvapen. De ryska kärnvapenhoten i samband med invasionen av Ukraina den 24 februari 2022 är första gången sedan det kalla kriget som USA:s kärnvapenstrategi behöver prövas skarpt. Artikeln syftar därför till att undersöka hur USA agerade avseende kärnvapendimensionen för att möta de ryska hoten.

Forskningsläge

Nina Tannenwald beskrev 2007 i boken *The Nuclear Taboo* det som hon kallar för den amerikanska "icke-användningen" *(non-use)* av kärnvapen sedan 1945. USA var den aktör som under 1940- och 50-talet var mest benägen att luta sig mot kärnvapen i sina strategier samt även ofta öppet diskuterade dess insättande i internationella kriser. Under 1960-talet och framåt minskar dock kärnvapnens roll i amerikansk strategi utanför ramarna för avskräckning. Enligt Tannenwald är de realistiska förklaringsmodellerna om avskräckning och vedergällning *(retaliation)* otillräckliga för att förklara icke-användningen av kärnvapen. Som stöd för sitt påstående pekar Tannenwald på flera tillfällen där icke-kärnvapenbestyckade aktörer angripit kärnvapenbestyckade aktörer, samt tillfällen där kärnvapenbestyckade aktörer valt att inte sätta in kärnvapen, trots att det funnits goda militära förutsättningar för det. Tannenwald menar också att de realistiska förklaringsmodellerna inte heller räcker till för att förklara varför vissa aktörer valt att inte skaffa kärnvapen.[2]

Tannenwald menar att detta snarare beror på att det sedan 1945 utvecklats ett kärnvapentabu *(nuclear taboo)* i merparten av världens länder – inklusive Ryssland och Kina. Tannenwald menar att kärnvapentabut drivits fram av (1) den globala anti-

kärnvapenrörelsen, (2) strategiskt tryck och eskalationsrisk, samt (3) moralisk oro hos enskilda beslutsfattare. Tannenwald menar att kärnvapentabut begränsat den amerikanska politiska och militära handlingsfriheten, samt motverkat utveckling och planering av kärnstridsmedlen i USA.[3]

Jeffrey A Larsen och Kerry M Kartchner utvecklade kärnvapentabuts inverkan på amerikansk kärnvapenstrategi i boken *On limited Nuclear War in the 21st century* (2014). Enligt Larsen och Kartchner har risken för begränsade kärnvapenkrig ökat sedan det kalla krigets slut, och det är en utveckling som den amerikanska politiska och militära ledningen inte är beredd på; inte minst på grund av kärnvapentabut. Självbilden som kärnvapentabut skapat hos statsledningarna bland de etablerade kärnvapenstaterna gör att de missbedömer andra aktörers syn på kärnvapen och avsikter. Larsen och Kartchner menar att den amerikanska statsledningen projicerar den egna oviljan att sätta in kärnvapen på övriga aktörer och förutsätter därför att kärnvapen inte kan introduceras i en konflikt eller kris.[4]

Larsen och Kartchner menar att den amerikanska militära förmågan att utkämpa ett begränsat kärnvapenkrig är begränsad och fortsatt fokuserad på avskräckning. Enligt dem måste USA snabbt kunna övergå till en förnekelsestrategi *(denial)* om avskräckningsstrategin misslyckas, och motståndaren snabbt avväpnas och förnekas sin återstående kärnvapenförmåga för att motverka en fortsatt eskalering. Enligt författarna innebär detta att USA och dess allierade måste göra allt för att undvika att kärnvapen introduceras i en kris. Larsen och Kartchner menar att denna begränsade förmåga att utkämpa begränsade kärnvapenkrig och avskräckning grundas i ett bristande politiskt stöd.[5]

Liviu Horovitz och Lydia Wachs skrev 2022 artikeln "Russia's Nuclear Threats in the War against Ukraine – Consequences for the International Order, NATO and Germany" för det tyska institutet för internationella och säkerhetsfrågor *(Stiftung Wissenschaft und Politik,* SWP). De menar att historiska jämförelser, med exempelvis Kubakrisen 1962, är av begränsad nytta för att analysera Ukrainakrisen ur ett kärnvapenperspektiv. Bland annat på grund av det geografiska läget. Kubakrisen ägde rum i USA:s omedelbara närhet och gjorde USA till en mer direkt deltagande part i krisen, vilket ökade dess beredvillighet att eskalera för att skydda sina intressen. Horovitz och Wachs menar också att under det kalla kriget hade USA starkare intressen av att möta ett sovjetiskt angrepp med kärnvapen, delvis på grund av Sovjetunionens konventionella militära överlägsenhet gentemot väst i Europa.[6] Sedan kalla krigets slut är det i stället tvärtom, och det är Ryssland som är beroende av kärnvapen för att uppnå strategisk paritet gentemot USA och västs konventionella militära överlägsenhet.[7]

Avskräckning eller deskalering?

Undersökningen avser huruvida USA eftersträvat en avskräcknings- eller deskaleringstrategi inom kärnvapendimensionen.

Avskräckning motiveras utifrån det faktum att den amerikanska kärnvapenstrategin officiellt utgår ifrån avskräckning.

Deskalering motiveras med att officiella uttalanden av representerar för USA:s politiska och militära ledning under den undersökta perioden pekar på att USA eftersträvat deskalering.

Avskräckningsteori

Avskräckning som strategisk metod är i sig inget nytt, då den moderna avskräckningsteorin

växte fram i slutet av 1940-talet i samband med atombombens utveckling.[8]

Avskräckningsteorin har sin grund i den realistiska skolan och utgår från samma grundläggande antaganden om strategisk teori, nämligen att stater är rationella aktörer som agerar utifrån tydliga målsättningar och kostnadsanalyser. Avskräckningsstrategi är en tvingande strategi *(coercion strategy)* där man tvingar motpart att *inte* välja ett visst handlingsalternativ, genom öppna eller dolda hot om straff eller motåtgärder som överstiger kostnaden för motpartens eventuella vinst. En närliggande strategi är uppmaning *(compellence)*, där skillnaden dock är att man i stället försöker få motparten att agera på ett visst sätt.[9]

Alex S Wilner (2015) har beskrivit att de två grundläggande komponenterna inom avskräckningsteorin är kommunikation och trovärdighet:[10]

En tydlig och upprepad kommunikation, där det tydliggörs för motparten att denne utsätts för avskräckning samt vilket beteende det är som förväntas för att inte utsättas för motåtgärder, är viktig. Wilner (2015) skriver dock att avskräckning även kan uppnås utan ett medvetet applicerande, då en motståndare på egen hand kan inse att ett angrepp inte kommer att vara värt kostnaden.[11]

Kommunikationen måste i sin tur också backas upp av ett trovärdigt agerande, som visar att man har avsikt, beslutsamhet, och förmåga att följa upp avskräckningen genom att bestraffa ett icke önskvärt agerande. Att enbart inneha förmågan menar Wilner (2015) är värdelöst utan en tydlig beslutsamhet och avsikt att nyttja den.[12]

Avseende mellanstatlig avskräckning, som är målet för undersökningen, kommuniceras trovärdighet genom olika former av officiella uttalanden (exempelvis tal eller styrdokument), och/eller genom att uppvisa militära förmågor.[13]

Det finns inget teoretiskt eller praktiskt krav på att avskräckning ska innehålla kärnvapen, utan det kan likväl handla om andra militära eller icke-militära åtgärder; exempelvis konventionella militära angrepp, ekonomiska sanktioner, eller utökade allianser. Det centrala inom avskräckningsstrategin är just *hot* om en eller flera åtgärder.

Kritiker mot avskräckningsstrategin har pekat på att för att den ska vara framgångsrik så måste motparten vara mottaglig för den, och dela utövarens uppfattning avseende rationalitet och kostnad, samt även ha en tydlig förståelse för vad som förväntas samt vad kostnaden blir. En aktör som drivs av exempelvis hämnd eller besitter en hög riskacceptans kommer inte att vara mottaglig för avskräckning. Kritiker har tagit upp extrema och radikala auktoritära statsledningar med en vilja att hävda sig politiskt och som besitter grandiosa eller snabbt förändrliga storpolitiska målsättningar som exempel på aktörer som inte nödvändigtvis är mottagliga för avskräckning.[14]

Avskräckningen har också kritiserats för att leda till fortsatt eskalering tills antingen en sida backar eller tills krig utbryter. Detta gör att deskalering i denna artikel argumenteras vara en motsatt strategisk metod till avskräckning.[15]

Deskaleringsteori

Otomar J Bartos och Paul Wehr (2002) har beskrivit två huvudsakliga orsaker till att konflikter deskaleras. Det ena är som ett resultat av förändrade villkor, och det andra är genom eskalationskontroll.[16]

Bartos och Wehr beskriver tre huvudsakliga metoder vid en eskalationskontrollstrategi:

- Påverkan av motståndarens maktstrategi *(power strategy)*, exempelvis genom hot om våld.[17]
- Tredjeparts intervention; exempelvis medling eller fysisk intervention.[18]
- Ensidig deskalering *(unilateral de-escalation);* när en av parterna väljer att på egen hand avbryta den pågående eskaleringen genom att antingen inte svara på den senaste eskalationen eller själv ta ett steg tillbaka i eskalationsstegen. Den deskalerande parten kommer därefter att invänta ett svar från motparten.[19]

Den här undersökningen kommer att fokusera på ensidig deskalering som metod vid en deskaleringsstrategi. Detta motiveras av att ingen deskalering från Rysslands sida har kunnat observeras under krisens förlopp, dels utifrån ett antagande om att USA försökte kontrollera eskalationen och hindra konflikten från att sprida sig bortom Ukraina och övergå till världskrig. Detta antagande grundas i dels Biden-administrationens uttalade vilja att minska kärnvapnens roll inom amerikansk kärnvapenstrategi,[20] dels i uttalanden av USA:s dåvarande utrikesminister Anthony J Blinken om att USA gör allt för att undvika ett tredje världskrig.[21]

Teoritillämpning

De två ovannämnda teorierna beskriver hur en aktör ska agera för att uppnå avskräckning respektive deskalering. Undersökningen kommer som nämnts att se på hur USA kommunicerat respektive vilka åtgärder som vidtagits.

Med ”kommunikation” avses i den här undersökningen det som sagts eller skrivits av politiska eller militära företrädare, eller representanter för dessa, i exempelvis tal, intervjuer, eller pressträffar.

Med ”åtgärder” avses åtgärder som vidtagits, exempelvis beredskapsanpassningar, övningar, truppförflyttningar, etc.

Undersökningens oberoende variabel är Rysslands agerande, medan den beroende är USA:s agerande och respons på detta. Notera att även det som *inte* sagts eller gjorts kan komma att tas med i analysen.

Har USA svarat på de ryska hoten med egna hot om motåtgärder, samt backat upp dessa med konkreta åtgärder, i enlighet med vad avskräckningsstrategin säger? Eller är det så att USA i stället valt att inte besvara den ryska eskaleringen, eller till och med tagit ett steg tillbaka, så som deskaleringsstrategin förespråkar?

Undersökningens genomförande

Det största metodologiska problemet med undersökningen är tillgången på källor, då den utgått från öppna dito som beskriver en pågående händelse. Det gör att det i framtiden givetvis kan komma fram andra källor som beskriver ett händelseförlopp som motsätter denna undersöknings slutsatser.

De öppna källor som nyttjats i undersökningen är i första hand officiell information från amerikanska myndigheter, och i andra hand mediekällor; då med ambitionen att komma så nära ursprungskällan som möjligt.

Materialet från myndigheter som använts har varit transkriberingar av presskonferenser och Tv-intervjuer, tal, officiella uttalanden från företrädare för de politiska och militära ledningarna. Även nyhetsutskick och pressreleaser från myndigheter har använts.

Avseende mediekällor har det huvudsakligen varit beskrivningar av en händelse som nyttjats, men till viss del även analyser.

Samtligt material har hämtats via Internet och de olika källornas hemsidor.

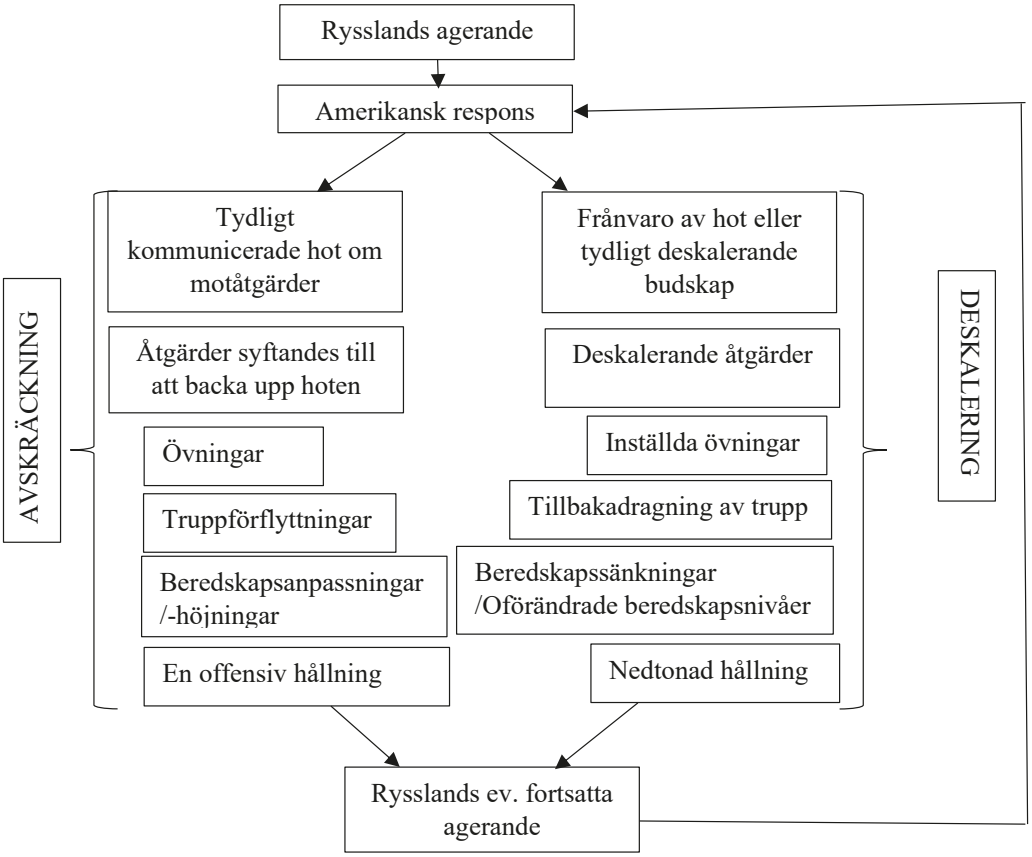

Figur 1.

Källorna där materialet hämtats är (med hemsidan inom parentes):

- Vita huset *(www.whitehouse.gov)*
- Amerikanska utrikesdepartementet *(www.state.gov)*
- Amerikanska försvarsdepartementet (”Pentagon”) *(www.defense.gov)*
- Amerikanska armén *(www.army.mil)*
- Amerikanska flottan *(www.navy.mil)*
- Amerikanska flygvapnet i Europa och Afrika *(www.usafe.af.mil)*
- Nato *(www.nato.int)*
- Brittiska nyhetsbyrån Reuters *(www.reuters.com)*
- Amerikanska nyhetskanalen CNN *(edition.cnn.com)*
- Tyskägda affärstidningen Business Insider *(www.businessinsider.com)*

Andra källor som undersökts har varit bland annat den amerikanska försvarsstabens (Joint Chiefs of Staff) hemsida *(www.jcs.mil)*, amerikanska flygvapnets hemsida *(https://www.af.mil)*, och amerikanska marinkårens hemsida *(www.marines.mil)*; dock har inget material hämtats därifrån då de antingen inte innehållit information av intresse eller så har det kunnat kompletteras bättre av andra källor.

Allt material publicerat mellan den 23 februari[22] t o m den 24 maj 2022 där Ukraina och/eller Ryssland omnämnts har undersökts. För att identifiera vidtagna åtgärder har även texter där Europa omnämns undersökts, samt all information som på olika sätt relaterar till militär verksamhet (t ex övningar, beredskapshöjningar, truppförflyttningar, etc).

Nyhetskällorna har identifierats genom sökningar på olika varianter av ”Russian nuclear threats”, ”US response to Russian nuclear threats”, ”US forces Europe 2022”. När så varit möjligt har även nyhetskällornas innehåll kontrollerats mot andra källor för att verifieras.

För att avgöra om USA tillämpat en avskräckande eller deskalerande strategi har först undersökts vad som kommunicerats, och därefter vilka åtgärder som vidtagits. Detta har sedan klassificerats som antingen avskräckande eller deskalerande.

Kommunikationen kommer att klassificeras som avskräckande om budskapet är ett tydligt hot om åtgärder om Ryssland agerar på ett visst sätt; det vill säga att USA kommer att vidta Y om Ryssland vidtar X. Å andra sidan har det klassificerats som deskalerande om budskapet varit mindre hotfullt, till exempel om man uttryckt en vilja att minska Rysslands upplevda utsatthet eller minska risken för missförstånd.

Avseende åtgärder har de i första hand klassificerats utifrån hur de har motiverats. I det fall där inget uttalat motiv funnits har de istället bedömts utifrån hur de kan uppfattas av Ryssland; exempelvis ökad militär närvaro i Rysslands närhet kontra ett tillbakadragande av trupp eller system.

De vidtagna åtgärder som undersöktes är övningar, övningsmönster, trupp- och materielförflyttningar, beredskapsanpassningar, samt hållning *(posture)* av amerikanska förband

Avseende övningar och övningsmönster har endast en ytlig analys av dessa gjort, och då är det framförallt vilka övningar som genomförts eller ställts in, samt geografisk plats, deltagande förband och system, samt vad som övats. Förflyttningar har även inkluderat mer tillfälliga förflyttningar, som hamnbesök. Även geografisk plats och eventuellt uttalat syfte har undersökts. Hållning avser *hur* och *var* förband och system uppträtt.

När information funnits om specifika förband och/eller system som utfört en viss verksamhet har det främst undersökts om dessa har nukleär kapacitet; det vill säga om de kan leverera taktiska eller strategiska kärnladdningar.

USA:s kärnvapenstrategi på papperet

Inför den ryska invasionen i februari 2022 hade den nytillträdda amerikanska presidentadministrationen under Joseph R Biden fastställt en tillfällig nationell säkerhetsstrategi (2021). I den beskrevs att kärnvapen ska ges en mindre framträdande roll, samtidigt som den strategiska avskräckningen *(strategic deterrent)* ska förbli säker och effektiv, och de amerikanska avskräckningsåtagandena *(deterrence commitments)* mot andra aktörer förblir stark och trovärdig. Utöver detta skulle USA även motverka det existentiella hotet från kärnvapen genom att bli en trovärdig röst för rustningsbegränsningar samt verka för icke-spridning av kärnvapen.[23]

USA:s huvudsakliga styrdokument avseende deras kärnvapenstrategi är *Nuclear Posture Review* (NPR). Under perioden var det fortsatt NPR 2018, fastställd av Donald J Trumps presidentadministration som gällde; NPR 2022 fastställdes först i oktober 2022.

NPR 2018 fastställer fyra huvudsakliga mål för den amerikanska kärnvapenstra-

tegin, samt beskriver att den utgår från avskräckning:[24]

- Avskräcka från kärnvapen- och icke-kärnvapenangrepp.
- Försäkring *(assurance)* av allierade och partners.
- Uppnå USA:s målsättningar om avskräckningen skulle misslyckas, samt
- Skapa en förmåga att agera *(hedge)* mot en osäker framtid.

Avskräckningen avser man uppnå genom att agera på ett sådant sätt att eventuella angripare inser att angrepp mot USA eller dess allierade kommer att misslyckas och leda till outhärdliga kostnader för angriparen. NPR 2018 beskriver även att samtliga nationella maktmedel *(instruments of national power)* utgör en viktig del i att avskräcka från såväl begränsad kärnvapeneskalering *(limited nuclear escalation)* som från icke-nukleära strategiska anfall *(non-nuclear strategic attack)*. Det betonas även att för att avskräckning mot alla former av hot och kontexter ska lyckas måste det tydliggöras för potentiella angripare att de kommer att identifieras samt hållas ansvariga, att konventionella angrepp kommer att besegras, och en kärnvapeneskalering mot USA eller dess allierade kommer att misslyckas och resultera i oacceptabla kostnader för angriparen.[25]

För att genomföra detta fastställer NPR 2018 att USA ska säkerställa och upprätthålla nödvändiga förmågor, samt samplanera, -träna, och –öva sina konventionella och icke-konventionella styrkor för att gemensamt kunna agera inför hot eller angrepp med kärnvapen. Man ska även koordinera verksamheten med allierade och partners, samt ständigt hålla delar av kärnvapenstyrkorna i beredskap och ha handlingsfrihet att snabbt sätta in dem. USA har därför valt att inte ha en så kallad ”icke första användning”-policy *(No first use policy)*, utan i stället en osäkerhetspolicy avseende precisa situationer när USA kan komma att sätta in kärnvapen.[26]

NPR 2018 fastställer även en skräddarsydd strategi mot Ryssland. Målet med strategin uppges vara att ”korrigera” ryska missförstånd om att varken en begränsad kärnvapeneskalering eller konventionella aggressioner kommer att producera några ryska fördelar i en konflikt. Detta ska man uppnå genom att få den ryska ledningen att inse att en första användning av kärnvapen inte kommer att leda till att USA backar och avslutar konflikten på villkor förmånliga för Ryssland, samt genom att ständigt och i alla lägen ha förmåga att kunna hota det som den ryska ledningen värderar högst.[27] Om detta avser politiska, ekonomiska, militära, eller personliga värden framgår inte; men mest troligtvis är det en kombination av dessa.

För att möjliggöra detta är det, enligt NPR 2018, viktigt att USA besitter en förmågebredd och begränsade och graderade alternativ, för att kunna hota ett flertal olika mål i en kris eller konflikt. Den amerikanska kärnvapentriaden, brittiska och franska kärnvapen, samt både amerikanska och Natos konventionella styrkor lyfts fram som en viktig del i att skapa nödvändig handlingsfrihet.[28]

Det fastställs även en specifik kärnvapenstrategi för Europa, som i sig inte skiljer sig från den övergripande kärnvapenstrategin, nämligen att eventuella angripare ska uppleva att kostnaden är högre än eventuella vinster vid ett angrepp. För att uppnå detta beskriver NPR 2018 de franska och brittiska självständiga kärnvapenstyrkorna som avgörande, samt att Nato är ett centralt medel för att uppnå avskräckning med både konventionella och kärnvapenstyrkor. Detta menar man gör att Europa skiljer sig från Asien, som beskrivs som en mer komplex miljö, till stor del på grund av frånvaron av en gemensam militär allians.[29]

För att USA ska kunna uppnå avskräckning i Europa ska landet bl a arbeta inom Nato för att utöka och stärka beredskapen och uthålligheten för de taktiska kärnvapnen, samt tillgängliggöra och frambasera amerikanska kärnvapenstyrkor till Europa för att kunna bistå det gemensamma Natoförsvaret.[30]

USA:s kärnvapenstyrkor februari 2022

NPR 2018 beskriver att den amerikanska kärnvapentriaden består av ubåtar av *Ohio*-klassen, bestyckande med *Trident III*-robotar, markbaserade system med interkontinentala ballistiska robotar (ICBM) av typen *LGM-30 Minuteman III,* samt luftbaserade system i form av *Boeing B-52 Stratofortress* och *Northrop Grumman B-2 Spirit*. B-52 kan avfyra kärnvapenbestyckade kryssningsrobotar, medan B-2 nyttjar frifallande atombomber. De landbaserade systemen är de som innehar högst beredskap.[31]

USA innehar också taktiska (eller icke-strategiska) kärnvapen, men dessa har till största delen avvecklats sedan det kalla krigets slut. 2022 bestod dessa uteslutande av frifallande bomber som kan släppas från stridsflygplan av typen *McDonell Douglas F-15E Strike Eagle*.[32] Sedan 2024 ska dock även *Lockheed-Martin F-35 Lightning II* kunna inneha förmågan att leverera taktiska kärnvapen.[33]

I Europa var det dock endast *F-15E Strike Eagle* som fanns grupperat över tiden, och då hos 48. jaktflygsflottiljen *(48th Fighter Wing)* förlagt till Lakenheath i Storbritannien. Systemet deltog dock i övningar på andra delar av kontinenten.[34]

B-52- och B-2-flygplan grupperas i Europa, under namnet *Bomber Task Force Europe,* till och från sedan 2018, och genomför patrull- och övningsverksamhet i olika länder. B-52-flygplan fanns baserade på Island sedan den 10 februari 2022, och fanns i Europa i samband med invasionen den 22 februari.[35]

Rysslands agerande perioden februari–april 2022

I samband med den fullskaliga ryska invasionen av Ukraina den 22 februari 2022 höll Rysslands president Vladimir Putin ett TV-sänt tal där han förklarade att Ryssland skulle genomföra en ”särskild militäroperation”, syftandes till att ”denazifiera” och ”demilitarisera” Ukraina. Putin påtalade att Ryssland är en av världens mäktigaste kärnvapenstater, och att ”alla potentiella angripare kommer att mötas av nederlag och ödesdigra konsekvenser” om de genomför ett direkt angrepp mot Ryssland. Putin riktade sig också till aktörer som ”kan frestas att ingripa i utvecklingen”, och varnade dessa att de skulle mötas med konsekvenser ”aldrig tidigare skådad i er historia”.[36]

Strax innan, den 19 februari, hade Ryssland genomfört en storskalig kärnvapenövning, som personligen övervakats av president Putin. Mark-, luft-, och sjöbaserade system ingick i övningen. Även den nya överljudsroboten *Kh-47M2 Kinzhal* (Natonamn *”Killjoy”)* testades under övningen. Övningen var dock planerad sedan tidigare och var årligen återkommande.[37]

Den ryska invasionen möttes med omfattande politiska fördömanden och sanktioner från omvärlden; framför allt från Europa och Nordamerika. Den 27 februari beordrade president Putin att beredskapen på kärnvapenförbanden skulle höjas som svar delvis på sanktionerna, men också som svar på ”hotfulla uttalanden av högt uppsatta företrädare för ledande Nato-länder”.[38] Troligtvis låg uttalanden från Storbritanniens dåvarande utrikesminister, Liz Truss, om att Nato kun-

de komma att intervenera på Ukrainas sida delvis till grund för Rysslands agerande.[39]

Den ryska nyhetsbyrån Interfax rapporterade den 28 februari att Rysslands strategiska robotstridskrafter, dess luft- och rymdförsvarsstridskrafters långräckviddiga flygsystem, samt Norra och Stilla havs-flottorna höjt sin stridsberedskap.[40] Västerländska underrättelsetjänster observerade dock inte att någon faktiskt beredskapshöjning genomfördes.[41]

Den 20 april genomförde Ryssland tester av sitt landbaserade interkontinentala kryssningsrobotsystem *RS-28 Sarmat*.[42] Enligt USA var testet dock föranmält, och inget som betraktades som ett hot eller eskalering gentemot USA eller dess allierade.[43]

USA:s kommunikation under perioden

Redan samma dag som invasionen inleddes höll president Biden en presskonferens där han meddelade att varje angrepp mot ett Nato-land skulle mötas med USA:s fulla kraft *("the full force of American power"),* samt beordrade omedelbara förstärkningar till Europa. Det tydliggjordes att dessa enbart skulle nyttjas för försvar av USA:s allierade, och inte sättas in i Ukraina. På en direkt fråga från en journalist om president Putin hotade med ett kärnvapenangrepp svarade president Biden att han "inte har en aning om vad Putin hotar med".[44]

Vita husets dåvarande pressekreterare, Jen Psaki, meddelade dagen efter att president Putin beordrat beredskapshöjningar hos kärnvapenstyrkorna, att USA inte höjt sin egen beredskap, och inte heller hade för avsikt att göra det. USA:s mål beskrevs istället vara att "minska spänningarna" *("reduce the tensions")* genom att undvika en eskalerande retorik och tydliggöra att det inte förelåg något hot från väst mot Ryssland.[45]

Det amerikanska försvarsministeriet meddelade under en presskonferens den tredje mars 2022 att man beslutat att tillfälligt skjuta upp tester av det landbaserade interkontinentala ballistiska robotsystemet *Minuteman III,* med motiveringen att man ville undvika ett agerande som kunde misstolkas, samt visa att USA är en "ansvarstagande kärnvapenmakt".[46] Den första april meddelade amerikanska flygvapnet att man helt ställt in testerna, men att sedan tidigare planerade tester under hösten skulle genomföras. Att man ställde in testerna motiverades på samma sätt som dess inledande framflyttning.[47]

Utrikesminister Blinken intervjuades av CNN den 15 mars. På en fråga om risken för kärnvapenkrig mellan Ryssland och USA svarade han att USA gjorde allt för att undvika att dras in i ett tredje världskrig eller hamna i någon form av konflikt med Ryssland.[48]

USA:s åtgärder under perioden

Nedan följer en kronologisk beskrivning av USA:s militära åtgärder under perioden. För tydlighetens skull, kopplat till analysen, är de indelade i truppförflyttningar, övningar, beredskapsåtgärder, samt hållning.

Truppförflyttningar

President Biden beordrade samma dag som invasionen inleddes att amerikanska styrkor dels skulle omfördelas inom Europa, dels skickas som förstärkningar från USA. Detta skedde med det uttalade syftet att stärka avskräckningsförmågan. Detta gällde såväl luft- som markstridsförband samt olika typer av stödenheter.[49]

Bland dessa truppförflyttningar ingick bland annat stridsflygplan av typen *Lockheed-Martin F-35 Lightning II* från baser i

Tyskland till baser i Östeuropa.[50] De amerikanska luftstridskrafterna i Tyskland förstärktes också med fler flygplan av samma modell direkt från USA.[51] Förbanden roterades hem i slutet av maj, men ersattes av förband med samma system och förmågor.[52]

De amerikanska luftstridskrafterna i Storbritannien förstärktes den 16 april med *F-35*.[53] Tillgänglig information ger dock ingen insikt i om detta var planerat redan innan den 22 februari, eller om det var kopplat till säkerhetsläget.

Den 7 mars skickades ytterligare 500 personer i olika stödbefattningar inom armén och flygvapnet som förstärkningar till Europa.[54]

Den 15 april drog USA tillbaka sina strategiska bombflygplan, av typen *B-2,* till Nordamerika. Detta var enligt tidigare fastställd planering. Flygplanen hade stationerats i Storbritannien som en del av den amerikanska militära närvaron i Europa redan före den ryska invasionen, och skulle dras tillbaka efter två månaders tjänstgöring.[55] Inga motsvarande system eller förmågor tycks dock ha ersatt dem.

Den amerikanska armén presenterade den trettonde maj sina kommande rotationer till Europa, som skulle vara så kallade ”En för en”-ersättningar. Det vill säga att varje arméförband som drogs tillbaks skulle ersättas med ett motsvarande, så att styrkeförhållandena förblev oförändrade.[56]

De amerikanska marina styrkor som fanns i Europa i samband med invasionen genomförde ett antal hamnbesök under perioden med bland annat fartyg av Arleigh Burke-klassen. Bland annat besöktes hamnar i Rysslands omedelbara närområde så som i Östersjöregionen. Samtliga genomförda hamnbesök var förplanerade, men det framgår ej om de var planerade redan innan eller efter den 22 februari.[57,58,59]

Av de militära styrkor som skickades till Europa under den undersökta perioden ingick inga kärnvapensystem. De marina styrkor som befann sig i Europa och Rysslands närområde, särskilt jagarna av Arleigh Burke-klassen, var utrustade med AEGIS-systemet. Det är ett luftvärnssystem designat för att bekämpa ballistiska robotar, och åtminstone vissa typer av ballistiska kärnvapenrobotar, och ingår i Natos gemensamma robotförsvar.[60]

Den amerikanska kärnvapennärvaron i Europa ökade således inte under perioden; däremot minskade den då *B-52*-flygplanen drogs tillbaka.

Beredskap

Som beskrivits under kommunikationsavsnittet meddelade Vita huset att ingen beredskapsanpassning av kärnvapenstyrkorna genomförts efter den ryska beredskapshöjningen.[61]

Övningsverksamhet

Som också nämndes under kommunikationsavsnittet beslutades att testerna av *Minuteman III*-systemet inledningsvis framflyttades, för att senare helt ställas in, i syfte att undvika missförstånd.[62]

USA genomförde i mitten av mars framgångsrika tester av överljudsrobotar avfyrade från *B52*-flygplan. Testerna genomfördes i tysthet för att inte riskera att eskalera spänningarna gentemot Ryssland. Testerna avslöjades senare av CNN.[63]

Denna undersökning har inte kunnat observera något som tyder på ett generellt förändrat övningsmönster eller inställda övningar för amerikanska styrkor, vare sig i Europa eller annorstädes. Övningar har även genomförts i Rysslands närområde[64]. Undersökningen har inte heller kunnat finna något som tyder på att övningar involveran-

de kärnvapen eller system som kan leverera kärnvapen genomförts.

Hållning

Amerikanska *B-52*-plan ändrade sitt uppträdande i Europa till ett mindre provocerande sådant. Före den 22 februari flög de ofta utmed Rysslands gränser samt i operationsområden i Rysslands omedelbara närområde, så som Ochotska havet, Svarta havet, och Barents hav. Efter den 24 februari verkade de i stället mer tillbakadraget; framförallt i Central- och Nordeuropa. De undvek även Nato-kontrollerat luftrum i Rysslands närhet, så som Baltikum.[65]

Avskräckning …?

Framträdande i analysen utifrån ett avskräckningsperspektiv är att USA:s kommunikation och efterföljande åtgärder är tydligt inriktade på avskräckning inom den konventionella dimensionen. Här råder enligt författaren ingen tvekan om att USA eftersträvar avskräckning. Problemet uppstår i kärnvapendimensionen, som är fokus för denna artikel, där USA väljer att inte visa upp sin kärnvapenförmåga (åtminstone inte bortom vad som kan anses vara ett normaltillstånd), och inte heller signalerar avsikt att nyttja den.

Som tidigare beskrivet så måste en lyckad avskräckning, enligt Alex S Wilner (2015) bestå av ett tydligt budskap som tydliggör vilket beteende som är icke önskvärt och vad som sker vid övertramp. Budskapet måste också backas upp av tydliga åtgärder.[66]

President Bidens inledande budskap under presskonferensen den 24 februari, om att ett angrepp mot ett Nato-land kommer att mötas av USA:s fulla kraft är i sig ett tydligt avskräckande budskap som både visar på vad man anser vara ett icke önskvärt beteende och vad som kommer att ske om övertramp sker. Budskapet backas i sin tur även upp genom truppförflyttningar till Europa och Natoländer i Rysslands närområde.

Dock sker ett något motstridigt budskap då inga av de system eller förband som skickas till eller omfördelas inom Europa innehar kärnvapenkapacitet. De få amerikanska flygförband i Europa med kärnvapenkapacitet förblir på sina fredsbaser i Storbritannien.

Enligt Wilner (2015) måste även det avskräckande budskapet vara tydligt och upprepas för att vara effektivt. Den 28 februari meddelar Vita huset att USA inte svarar på den ryska beredskapshöjningen och inte höjer beredskapen hos de egna kärnvapenförbanden. Man väljer istället att kommunicera ett budskap om att man avser sänka konflikttemperaturen och signalerar att man inte utgör ett hot mot Ryssland. Samma budskap upprepar även utrikesminister Blinken i sin CNN-intervju; att USA gör allt för att undvika en kärnvapenkonflikt med Ryssland.

Här tycks USA försöka koppla bort, eller åtminstone tona ner, det tidigare budskapet om att ett angrepp mot ett Nato-land kommer att mötas med USA:s fulla kraft. Man öppnar också för Ryssland att betvivla USA:s avsikt och förmåga att använda sina kärnvapen om en konflikt skulle uppstå.

Om detta skifte beror på de ryska kärnvapenhoten eller ej går inte att utläsa i det tillgängliga materialet. Det är däremot en tänkbar orsak, och tidigare forskning (se bl. a Larsen och Kartchner, 2015, samt Horovitz och Wachs, 2022) har visat på en amerikansk ovilja att utkämpa ett kärnvapenkrig med Ryssland över Europa.

Vidare försvagas den amerikanska avskräckningsförmågan ur ett kärnvapenperspektiv genom att det strategiska bombflyget inte ersattes i samband med att det drogs tillbaka från Europa under april. På så sätt minskas de facto den amerikanska kärnvapennärvaron i Europa ännu mer.

Ur ett avskräckningsperspektiv är det också intressant att testerna av överljudsrobotar i april genomförs i tysthet. Dessa borde snarare ha annonserats och uppmärksammats för att ytterligare markera för Ryssland vilken förmåga USA besitter.

Sammantaget visar analysen på att USA:s nukleära avskräckning, utifrån hur den beskrivits av Wilner (2015), inte kan anses som effektiv, då USA:s kommunikation och åtgärder pekar på att USA saknar avsikt och uppvisad beslutsamhet att utkämpa en kärnvapenkonflikt. Detta är något som också beskrivits i tidigare forskning.

Man kan dock argumentera för att det istället handlar om vad Wilner (2015) kallar för avskräckning utan medvetet applicerande. Nämligen att USA räknar med att Ryssland ser USA:s styrka som avskräckning nog, och att det därför endast räcker med konventionella medel för avskräckning. Detta skulle stödjas av det faktum att Ryssland uppfattar USA:s och Natos konventionella militära kapacitet som överlägsen, och kan endast uppnå strategisk paritet genom kärnvapen.[67]

… eller deskalering?

Redan i president Bidens presskonferens den 24 februari syns det spår av deskalering, då presidenten är noggrann med på att påpeka att avsikterna med de amerikanska truppförflyttningarna inte syftar till att intervenera militärt i Ukraina eller angripa Ryssland. Pressekreterare Psaki stärker de deskalerande budskapet genom att meddela att USA inte avser höja sin kärnvapenberedskap, och att man vill minska spänningarna med Ryssland samt tydliggöra att inget hot föreligger från USA gentemot Ryssland. Utrikesminister Blinkens budskap i intervjun med CNN förstärker den deskalerande kommunikationen.

Detta budskap backas upp av att försvarsdepartementet ställer in robottesterna, med det uttalade syftet att minska risken för missförstånd från Rysslands sida.

Betraktar man vilka åtgärder som USA vidtagit ur ett deskalerande perspektiv, är det centralt att de amerikanska kärnvapenstyrkorna förblivit, utifrån vad som kan utläsas av öppna källor, inaktiva under hela krisen. Det genomförs visserligen tester av överljudsrobotar, men avsikten är att detta ska genomföras i tysthet för att undvika att eskalera gentemot Ryssland. Dessa uppmärksammas först genom medierapporter och inte genom officiell kommunikation.

Det enskilt största deskalerande draget från USA:s sida är dock tillbakadragandet av det strategiska bombflyget. Detta är förvisso planerat att genomföras sedan innan den 24 februari, men det faktum att de dras tillbaka utan att ersättas av en motsvarande förmåga gör att detta måste ses som ett deskalerande steg. Detta förstärks även av det faktum att det strategiska bombflyget ändrar sitt uppträdande och väljer att undvika Rysslands omedelbara närområde.

Genom sina åtgärder ger man Ryssland också skäl att inte betvivla USA:s kommunicerade avsikter. Den amerikanska kommunikationen och åtgärderna är således mer sammanhållna utifrån ett deskaleringsperspektiv.

Att USA skulle ha tillämpat en deskaleringsstrategi inom kärnvapendimensionen är sammantaget en rimlig slutsats av den här analysen. Den deskaleringsstrategi, som tillämpats under våren 2022, går emot USA:s uttalade kärnvapenstrategi, såväl dess allmänna som den för Ryssland skräddarsydda strategin. I den tillfälliga nationella säkerhetsstrategin från 2021 beskrivs däremot att kärnvapen ska ges en mindre framträdande roll samt att USA ska vara en trovärdig aktör avseende kärnvapenrustningsbegränsningar. Detta innebär i så fall att den nationella säkerhetsstrategin måste ses som överordnad *Nuclear Posture Review*. Viktigt i samman-

hanget är dock att påpeka att den nationella säkerhetsstrategin var framtagen av Biden-administrationen, medan NPR 2018 var framtagen under Trump-administrationen.

Sammanfattning

Artikeln har syftat till att analysera USA:s kärnvapenstrategi under Ukrainakrisens första halvår (24 februari–24 maj 2022). Den har varit en beskrivande enfallsstudie genomförd som en kvalitativ textanalys där det empiriska materialet klassificerats utifrån avskräckning eller deskalering, med fokus på hur USA kommunicerat samt agerat avseende kärnvapendimensionen.

Undersökningens övergripande frågeställning har varit om USA tillämpat en avskräckande eller en deskalerande strategi i det undersökta scenariot.

Utifrån ett avskräckningsperspektiv har den amerikanska kommunikationen varit motstridig. Man har inledningsvis varnat Ryssland för att ett angrepp kommer att mötas med USA:s fulla kraft, för att därefter byta retorik avseende frågan om kärnvapen. USA har även agerat på ett tydligt avskräckande vis avseende sina konventionella förband, men på ett helt annat sätt med kärnvapenstyrkorna. Man har grupperat konventionella förband i Rysslands närområde och bedrivit övnings- och beredskapsverksamhet, samtidigt som kärnvapenstyrkorna förblev passiva och antingen kvarstannat i sina fredsbaser, eller dragits tillbaka från Europa och det ryska närområdet.

Det leder till slutsatsen att USA *inte* tillämpat en avskräckningsstrategi avseende kärnvapendimensionen. Man skulle kunna argumentera för att USA tillämpat avskräckning utan medvetet applicerande, d v s en form av passiv avskräckning där blotta insikten om den egna överlägsenheten räcker för att avskräcka eventuella angrepp.

Utifrån ett deskalerande perspektiv blir dock den amerikanska kommunikationen och agerandet avseende kärnvapendimensionen mer sammanhängande och tydlig. Det kommuniceras tydligt från den amerikanska stats- och militärledningen att man avser att undvika en kärnvapenkonflikt och vill förmedla att man inte utgör ett hot mot Ryssland. Denna kommunikation backas i sin tur tydligt upp av åtgärder i form av inställda tester, tillbakadragna förband, frånvaro av beredskapshöjningar, etc. Det finns således en tydlig röd tråd vad USA kommunicerat och hur landet har agerat inom kärnvapendimensionen, vilket leder fram till slutsatsen att USA tillämpat en tydlig deskalerande strategi avseende kärnvapendimensionen under det undersökta scenariot.

För att avslutningsvis sammanfatta kärnvapenstrategin utifrån en klassisk mål-medel-metod-struktur skulle den i sin enkelhet se ut enligt *Tabell 1*.

Slutsatser

Författaren drar slutsatsen att USA tillämpat en deskalerande kärnvapenstrategi. Detta grundar sig främst på att kommunikationen och de vidtagna åtgärderna blir allt för motstridiga ur ett avskräckningsperspektiv men följer en tydlig röd tråd ur ett deskaleringsperspektiv.

Varför USA har valt denna strategi ligger utanför denna artikels ansats att söka besvara, men några insikter kan hittas ur den tidigare forskningen. Såväl Nina Tannenwald (2007) som Jeffrey A. Larsen och Kerry M. Kartchner (2014) har visat hur kärnvapentabut påverkar USA:s förmåga att förbereda sig för en kärnvapenkonflikt, samt genom ett spegeltänk utgått från antagandet om att andra stater inte heller kommer att använda kärnvapen i en konflikt.

Mål	Medel	Metod
Undvika krig och minska spänningarna med Ryssland.	Tydligt deskalerande kommunikation. Tillbakadragna styrkor. Inställda övningar/tester. Ett icke-provocerande uppträdande.	Ensidig deskalering.

Tabell 1.

Artikeln stärker i så fall deras slutsatser med ett praktiskt exempel; den amerikanska ledningen har helt enkelt inte kunnat föreställa sig att Ryssland skulle kunna introducera kärnvapen i en konflikt, och när så skett har man istället försökt plocka bort hotet från sina egna kärnvapen i hopp om att Ryssland gör detsamma.

USA:s agerande kan även förklaras av Horovitz Liviu och Wachs Lydia (2022) som pekar på att förutsättningarna för USA har ändrats sedan det kalla krigets slut och att landets intresse för att utkämpa en kärnvapenkonflikt över Europa idag är låg. Denna undersökning stärker även resonemanget med ett praktiskt exempel.

En annan intressant observation som görs i artikeln är att USA tycks ändra sin retorik efter det att Ryssland öppet beordrar sina kärnvapenstyrkor att höja beredskapen. Detta tyder på att det är en brytpunkt i den amerikanska strategin när Ryssland markerar att man menar allvar med sina hot. Detta skulle i så fall peka på den växelverkan som strategiteoretiker menar finns i konflikter. Det är dock inte en observation som undersökts närmare i artikeln.

Vad gäller övrig forskning om kärnvapenstrategi har bland annat Toshi Yoshihara och James R Holmes (2012) pekat på att kärnvapenstrategi och övrig strategi inte skiljer sig från varandra avseende logik och rationalitet. Enligt dem vägs kärnvapenstrategier mot andra nationella målsättningar, exempelvis ekonomiska eller diplomatiska. Det öppnar upp för en fortsatt diskussion kring vilken kontext som den amerikanska strategin ska ses i. Är det en övergripande strategi mot Ryssland eller är det specifikt inom kärnvapendimensionen man tillämpat en deskalerande strategi?

En avslutande reflektion är att det finns skäl att betvivla USA:s beslutsamhet att utkämpa en kärnvapenkonflikt, och denna slutsats stärks, som nämnts, av tidigare forskning. Det gör att det också finns skäl att betvivla den amerikanska kärnvapenstrategin, där de två första målen beskrivs vara att avskräcka från angrepp samt att försäkra egna allierade och partner. Detta är en punkt som förblivit oförändrad med Bidenadministrationens nya NPR från 2022.[68]

Om USA nu väljer att backa undan från en kärnvapenkonflikt, finns det goda skäl att fråga vad det innebär för den amerikanska kärnvapenavskräckningen? Och vad innebär det för säkerheten i Europa?

Författaren har en master i krigsvetenskap från Försvarshögskolan.

Noter

1. Strömgren Lasell, Victor: *En ansvarstagande kärnvapenmakt: Amerikansk kärnvapenstrategi under Ukrainakrisen våren 2022*, Masteruppsats, Försvarshögskolan, 2022, *https://fhs.diva-portal.org/smash/get/diva2:1831098/FULLTEXT01.pdf*.
2. Tannenwald, Nina: *The Nuclear Taboo – The United States and the Non-Use of Nuclear Weapons since 1945*, Cambridge University Press, Cambridge 2007.
3. Ibid.
4. Larsen, Jeffrey A och Kartchner Kerry M (red): *On limited nuclear war in the 21st century*, Stanford University Press, Stanford 2014.
5. Ibid.
6. Horovitz, Liviu och Wachs, Lydia: "Russia's Nuclear Threats in the War against Ukraine Consequences for the International Order, NATO and Germany", *SWP Comment*, nr 29, april 2022, doi:10.18449/2022C29, Stiftung Wissenschaft und Politik, German Institute for International and Security Affairs, 2022.
7. Shoumikhin, Andrei: "Nuclear Weapons in Russian Strategy and Doctrine" i Blank, Stephen J (red): *Russian Nuclear Weapons: Past, Present, and Future*, U.S. Army War College/Strategic Studies Institute, Pennsylvania 2011, s 99-160.
8. George, Alexander L och Smoke, Richard: *Deterrence in American Foreign Policy: Theory and Practice*, Columbia University Press, New York 1974, s 19-21.
9. Ibid, s 48-49 samt 50-51.
10. Wilner, Alex S: *Deterring Rational Fanatics*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia 2015, s 21 och 22.
11. Ibid, s 22.
12. Ibid, s 23.
13. Ibid, s 23.
14. Rover, Joshua: "After Proliferation: Deterrence Theory and Emerging Nuclear Powers" i Yoshihara, Toshi och Holmes, James R (red): *Strategy in the Second Nuclear Age – Power, Ambition, and the Ultimate Weapon*, Georgetown University Press, Washington D.C. 2012, s 17-35, 17-18.
15. Ring, Stefan: "Mångsidigheten hos militära maktmedel", *Kungliga Krigsvetenskapsakademin*, juli/september 2017, s 29.
16. Bartos, Otomar J och Wehr, Paul: *Using Conflict Theory*, New York: Cambridge University Press, 2002, s 113-116 samt 162-171.
17. Ibid, s 163-164.
18. Ibid, s 165-170.
19. Ibid, s 170.
20. President Biden, Joseph R: *Interim National Security Strategic Guidance*, The White House, Washington D.C. 2021, s 13.
21. "Secretary Antony J. Blinken With Wolf Blitzer of The Situation Room on CNN", *U.S. Department of State*, 2022-03-15, *https://www.state.gov/secretary-antony-j-blinken-with-wolf-blitzer-of-the-situation-room-on.cnn/*, (2024-02-22).
22. Med hänsyn till tidsskillnaden mellan Europa och USA inleddes den ryska invasionen av Ukraina den 23 februari 2022.
23. Op cit, President Biden, Joseph R, se not 20, s 13-14.
24. *Nuclear Posture Review 2018*, Department of Defense, Washington D.C. 2018, s 20.
25. Ibid, s 20-21.
26. Ibid, s 21-22.
27. Ibid, s 30-31.
28. Ibid, s 31.
29. Ibid, s 35-36.
30. Ibid, s 36.
31. Ibid, s 44-47.
32. Ibid, s 48.
33. Kuhn, Frank: "Making Nuclear Sharing Credible Again: What the F-35A Means for NATO", *War on the Rocks*, 2023-09-14, *https://warontherocks.com/2023/09/making-nuclear-sharing-credible-again-what-the-f-35a-means-for-nato/*, (2024-03-06).
34. *48th Fighter Wing Fact Sheet*, 48th Fighter Wing Public Affairs, U.S. Air forces in Europe & Air forces Africa, *https://www.lakenheath.af.mil/About-Us/Fact-Sheets/48th-Fighter-Wing-Fact-sheet/*, (2022-05-26).
35. "US Air Force B-52s arrive at RAF Fairford for BTF Europe 22-2", *U.S. Air forces in Europe & Air forces Africa*, 2022-02-10, *https://www.af.mil/News/Article-Display/Article/2931226/us-air-force-b-52s-arrive-at-raf-fairford-for-btf-europe-22-2/*, (2022-05-27).
36. "Transcript: Vladimir Putin's Televised Address on Ukraine", *Bloomberg News*, 2022-02-24, Reuters, *https://www.bloomberg.com/news/ar-*

ticles/2022-02-24/full-transcript-vladimir-putin-s-televised-address-to-russia-on-ukraine-feb-24, (2022-05-24, översatt av undertecknad).

37. Balmforth, Tom, och Kiselyova, Maria: "Putin leads sweeping nuclear exercises as tensions soar", *Reuters*, 2022-02-19, *https://www.reuters.com/world/europe/putin-starts-russias-strategic-nuclear-exercises-tensions-soar-2022-02-19/*, (2022-05-24).
38. "Vladimir Putin puts Russian nuclear forces on high alert", *Guardian News*, *YouTube*, 2022-02-
27. *https://www.youtube.com/watch?v=bej61P8YaXo*, (2022-05-24). Dahl, Amanda: "Putin höjer beredskapen för kärnvapenförband", *Dagens Nyheter*, 2022-02-27, *https://www.dn.se/varlden/putin-hojer-beredskapen-for-karnvapensforband/*, (2022-05-24).
39. "Russian deterrence forces were put on high alert after Liz Truss' statement on NATO involvement in Ukraine situation, no one checked her – Putin", *Interfax*, 2022-03-05, *https://interfax.com/newsroom/top-stories/75646/?sphrase_id=105571*, (2022-05-24).
40. "Strategic Missile Forces, Northern, Pacific fleets, long-range aviation put on high alert – Russian Defense Ministry", *Interfax*, 2022-02-28, *https://interfax.com/newsroom/top-stories/74752/?sphrase_id=105570*, (2022-05-24).
41. "Putins kärnvapenhot skakar världen", *Konflikt i P1*, [Podcast], Sveriges Radio P1, 2022-03-12, *https://sverigesradio.se/avsnitt/putins-karnvapenhot-skakar-varlden*, (2022-05-24), tid: 00:45:03-00:45:36.
42. Trevelyan, Mark: "Russia tests nuclear-capable missile that Putin calls world's best", *Reuters*, 2022-04-21, *https://www.reuters.com/world/europe/russia-tests-new-intercontinental-ballistic-missile-2022-04-20/*, (2022-05-24).
43. Vergun, David: "Russia Notified U.S. of ICBM Test Launch", *U.S. Department of Defense*, 2022-04-21, *https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3005671/russia-notified-us-of-icbm-test-launch/*, (2022-05-24).
44. President Biden, Joseph R: "Remarks by President Biden on Russia's Unprovoked and Unjustified Attack on Ukraine", *White House*, 2022-02-24, *https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/02/24/remarks-by-president-biden-on-russias-unprovoked-and-unjustified-attack-on-ukraine/*, (2022-05-24).
45. Psaki, Jen: "Press Briefing by Press Secretary Jen Psaki, February 28, 2022", *White House*, 2022-02-28, *https://www.whitehouse.gov/briefing-room/press-briefings/2022/02/28/press-briefing-by-press-secretary-jen-psaki-february-28-2022/*, (2022-05-24).
46. Kirby, John F: "Pentagon Press Secretary John F. Kirby Holds a Press Briefing, March 7, 2022", *U.S. Department of Defense*, 2022-03-07, *https://www.defense.gov/News/Transcripts/Transcript/Article/2958302/pentagon-press-secretary-john-f-kirby-holds-a-press-briefing-march-7-2022/*, (2022-05-25).
47. Stewart, Phil och Ali, Idrees: "Exclusive: U.S. cancels ICBM test due to Russia nuclear tensions", *Reuters*, 2022-04-02, *https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/exclusive-us-cancels-icbm-test-due-russia-nuclear-tensions-2022-04-01/*, (2022-05-24).
48. "Secretary Antony J. Blinken With Wolf Blitzer of The Situation Room on CNN", *U.S. Department of State*, 2022-03-15, *https://www.state.gov/secretary-antony-j-blinken-with-wolf-blitzer-of-the-situation-room-on-cnn/*, (2022-05-24).
49. Garamone, Jim: "Austin Orders Fort Stewart Armored Brigade Combat Team to Europe",
och "Biden Condemns Russian Attack on Ukraine, Orders More Troops to Europe", *U.S. Department of Defense*, 2022-02-24, *https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/2945855/austin-orders-fort-stewart-armored-brigade-combat-team-to-europe/* och *https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/2945841/biden-condemns-russian-attack-on-ukraine-orders-more-troops-to-europe*, (2022-05-25).
50. Staff Sergeant Howley, Melody W: "U.S. F-35s forward deploy to NATO's eastern flank", *U.S. Air forces in Europe & Air forces Africa*, 2022-02-24, *https://www.usafe.af.mil/News/Article-Display/Article/2946066/us-f-35s-forward-deploy-to-natos-eastern-flank/*, (2022-05-25).
51. Tech Sergeant Elleman, Maeson: "F-35s Arrive at Spangdahlem Air Base", *U.S. Air forces in Europe & Air forces Africa*, 2022-02-24, *https://www.usafe.af.mil/News/Article-Display/Article/2946069/f-35s-arrive-at-spangdahlem-air-base/*, (2022-05-25).

52. Tech Sergeant Plyler, Anthony: ”158 FW F-35A Lightning arrive at Spangdahlem AB”, *U.S.Air forces in Europe & Air forces Africa*, 2022-05-04, *https://www.usafe.af.mil/News/Article-Display/Article/3020519/158-fw-f-35a-lightning-arrive-at-spangdahlem-ab/*, (2022-05-25).
53. Staff Sergeant Gopinath, Dhruv: ”48th Fighter Wing welcomes new flagships”, *U.S. Air forces in Europe & Air forces Africa*, 2022-04-20, *https://www.usafe.af.mil/News/Article-Display/Article/3020529/48th-fighter-wing-welcomes-new-flagships/*, (2022-05-25).
54. Op cit, Kirby, John F, se not 46.
55. ”Bomber Task Force Europe: Strategic bombers soar through NATO’s Eastern Flank, complete successful 2-month rotation”, *Nato*, 2022-04-18, *https://ac.nato.int/archive/2022/bomber-task-force-europe-strategic-bombers-soar-through-natos-eastern-flank--complete-successful-2month-rotation-2*, (2022-05-25).
56. ”Army announces upcoming unit deployments in support of European allies and partners”, *U.S. Army Public Affairs*, 2022-05-13, *https://www.army.mil/article/256658*, (2022-05-25).
57. Ensign Harris, Kelly: ”USS The Sullivans (DDG 68) and USS Donald Cook (DDG 75) arrive in Copenhagen”, *U.S. Navy*, 2022-03-22, *https://www.navy.mil/Press-Office/News-Stories/Article/2973731/uss-the-sullivans-ddg-68-and-uss-donald-cook-ddg-75-arrive-in-copenhagen/*, (2022-05-25).
58. Specialist 2nd Class Rumple, Andrea: ”USS Roosevelt Arrives in Tromsø”, *U.S. Navy*, 2022-03-26, *https://www.navy.mil/Press-Office/News-Stories/Article/2980051/uss-roosevelt-arrives-in-troms/*, (2022-05-25).
59. ”USS Gravely Arrives in Klaipėda”, *U.S. Navy*, 2022-04-24, *https://www.navy.mil/Press-Office/News-Stories/Article/3008813/uss-gravely-arrives-in-klaipda/*, (2022-05-25).
60. *Ballistic missile defence*, Nato, 2022-01-26, *https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49635.htm*, (2022-05-25).
61. Op cit, Psaki, Jen, se not 45.
62. Op cit, Kirby, John F, se not 46.
63. Liebermann, Oren: ”US tested hypersonic missile in mid-March but kept it quiet to avoid escalating tensions with Russia”, *CNN*, 2022-04-05, *https://edition.cnn.com/2022/04/04/politics/us-hypersonic-missile-test/index.html*, (2022-05-25).
64. Kapten Connally, Michaela: ”U.S., Estonia Kick Off Exercise Hedgehog 22”, *U.S. Navy*, 2022-05-16, *https://www.navy.mil/Press-Office/News-Stories/Article/3032483/us-estonia-kick-off-exercise-hedgehog-22/*, (2022-05-22).
65. Woody, Christopher: ”US Air Force B-52 bombers in Europe are staying active, but less ’in your face,’ as Russia wages war on Ukraine”, *Business Insider*, 2022-03-28, *https://www.businessinsider.com/b52-bombers-less-in-your-face-amid-russia-ukraine-war-2022-3?r=US&IR=T*, (2022-05-25).
66. Op cit, Wilner Alex S, se not 10, s 21 och 22.
67. Op cit, Shoumikhin Andrei, se not 7.
68. Op cit, *Nuclear Posture Review 2022*, se not 24, s 7.